

Ο Τίμιος Πρόδρομος: το ένσαρκο μεγαλείο της ταπεινώσεως

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#) / [Σοφία και Λόγος](#)

[Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας](#)

Θα κάνουμε μερικά σχόλια σε ένα απόσπασμα που έγραψε ο άγιος Σωφρόνιος για τον άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή. Ο Κύριος εξύψωσε τον Πρόδρομο και έδωσε μαρτυρία ότι είναι «εν γεννητοίς γυναικών μείζων», διότι έκανε τον εαυτό του ελάχιστο (βλ. Ματθ. 11,11). Παρόλο που είχε όλη τη δόξα στο Ισραήλ και πολλοί τον θεωρούσαν ότι είναι ο Χριστός, εκείνος έβαλε τον εαυτό του κάτω από τα υποδήματα του Κυρίου και μαρτυρούσε ότι δεν ήταν «ικανός λύσαι τον ιμάντα των υποδημάτων αυτού» (βλ. Λουκ. 3,15-16, Μάρκ. 1,7 και Πράξ. 13,24-25), και ότι «τον Χριστόν δει αυξάνειν εμέ δε ελαττούσθαι» (βλ. Ιωάν. 3,30).

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι εμείς από υπερηφάνεια εκπέσαμε και η μεγαλύτερη αρετή που μας έχει φανερώσει ο Κύριος για να μας σώσει, είναι η ταπείνωσή Του, το αντίθετο από αυτό που μας οδηγεί σε απώλεια. Είναι όντως η ταπείνωση του Χριστού που μας σώζει, η μέγιστη δωρεά Του που μας δίνει τη δυνατότητα να θεραπευθούμε από την πτώση μας. Ο ίδιος ο Κύριος θέτει την ταπείνωση ως

προϋπόθεση για να μάθουμε καθετί θεϊκό: «Άρατε το ζυγόν μου εφ' υμάς και μάθετε απ' εμού ότι πράός ειμι και ταπεινός τη καρδία» (Ματθ. 11,29). Αν μάθουμε την ταπείνωση του Χριστού, θα είμαστε σε θέση να αντιληφθούμε δύο πραγματικότητες: τη θεϊκή πραγματικότητα και την ανθρώπινη. Θα αντιληφθούμε την παρουσία του Θεού σε κάθε πράγμα και σε κάθε άνθρωπο, και θα συνειδητοποιήσουμε το δικό μας ψεύδος. Ο Χριστός είναι το Φως του κόσμου, «ο φωτίζει πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον» (Ιωάν. 1,9), γιατί κάθε άνθρωπος φέρει μέσα του την εικόνα του Θεού. Ο Θεός έχει φυτέψει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να γνωρίζει τον Δημιουργό του και να ενώνεται μαζί Του και, αν εμείς βλέπουμε την εικόνα Του στον καθένα, μπορούμε να τιμούμε και να αγαπούμε κάθε άνθρωπο όπως τον εαυτό μας. Ωστόσο, αν θέλουμε να βλέπουμε την εικόνα αυτή στους άλλους, πρέπει να είμαστε ταπεινοί, γιατί η ταπείνωση ελκύει τη χάρη και η χάρη είναι το φως της ζωής. Χωρίς ταπείνωση παραμένουμε τυφλοί και δεν μπορούμε να καταλάβουμε ούτε το θείο, ούτε το ανθρώπινο.

Το μεγαλείο του αγίου Ιωάννου του Βαπτιστή έγκειται στο γεγονός ότι είχε τέτοια ταπείνωση που ήταν σε θέση να αναγνωρίσει στην ταπεινή μορφή που ο Κύριος προσέλαβε για να έρθει σε εμάς, τον Παντοδύναμο Θεό, που είναι «ο Ων», όπως αποκαλύφθηκε στον Μωϋσή (Έξοδ. 3,14). Πολλοί ασκητές ζούσαν στις όχθες του Ιορδάνη την εποχή εκείνη, και υπήρχαν πολλά σχολεία προφητών, αλλά αυτός ήταν ο μόνος που αναγνώρισε τον Κύριο ως «τον Αμνό του Θεού, τον αίροντα την αμαρτίαν του κόσμου» (βλ. Ιωάν. 1,29· 36). Είχε σπουδαίους μαθητές που του έμοιαζαν, οι πρώτοι μεγάλοι Απόστολοι, τους οποίους πρότρεπε με προθυμία να ακολουθήσουν τον Κύριο. Δεν είναι σπάνιο να βλέπουμε ακόμη και σήμερα μεγάλους πνευματικούς, που είναι προσκολλημένοι στους μαθητές τους και δεν θα τους ελευθέρωναν εύκολα από την εξουσία τους. Ωστόσο, ο άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής ήταν τόσο μεγάλος, ταπεινός και ελεύθερος, που έχοντας δει και αναγνωρίσει τον Κύριο, κατεύθυνε τους δικούς του μαθητές προς τον Χριστό. Και οι μαθητές του, που είχαν αναπτυχθεί στην ατμόσφαιρα αυτή της ελευθερίας και ήταν ταπεινοί όπως ο διδάσκαλός τους, ακολούθησαν τον Κύριο και έγιναν οι στύλοι της Εκκλησίας, της αποστολικής κοινότητας.

Ο Πρόδρομος προκάλεσε τέτοια εντύπωση στο Ισραήλ, που πολλοί τον εκλάμβαναν ως τον Μεσσία, τον Οποίον προσδοκούσαν (βλ. Ιωάν. 1,19-27). «Συ τις ει;», τον ρώτησαν και δήλωσε: «ουκ ειμί εγώ ο Χριστός». Αμέσως, ο νους του ήταν σε Αυτόν τον Οποίον προσδοκούσαν και για τον Οποίον προετοιμάζε τους ανθρώπους. «Τι ουν... ο Προφήτης ει συ;» Εκείνος ο συγκεκριμένος Προφήτης, για τον Οποίο προφήτευσε ο Μωυσής λέγοντας: «Προφήτην εκ των αδελφών σου ως εμέ αναστήσει σοι Κυριος ο Θεός σου, αυτού ακούσεσθε» (Δευτ. 18,15). Και πάλι ο Ιωάννης απάντησε: «Ου». Τότε, με βαθιά εσωτερική αγωνία, οι Εβραίοι τον ρώτησαν: «Τις ει; Τι λέγεις περί σεαυτού;» «Με άλλα λόγια», λέει ο Γέροντας Σωφρόνιος, «τι επίγνωση έχεις για τον εαυτό σου, ότι βαπτίζεις τους ανθρώπους, ότι καλείς τους ανθρώπους να μετανοήσουν;» Το ίδιο ρώτησαν αργότερα και οι Εβραίοι τον Κύριο: «εν ποία εξουσία ταύτα ποιείς;» (Μάρκ. 11,28). Ο Ιωάννης απάντησε τότε ποίος ήταν, όχι άμεσα, αλλά μόνο σε σχέση με Αυτόν για τον Οποίον ετοιμάζε τον Ισραήλ. Δεν λέει «προφήτης ειμί», αλλά, «τους επεσήμανε την παρουσία ανάμεσά τους, Εκείνου ο Οποίος από την ύπαρξή Του ήταν πριν από αυτόν, πριν από όλα, και του Οποίου δεν ήταν άξιος, ο ίδιος ο Ιωάννης, 'ίνα λύση Αυτού τον ιμάντα του υποδήματος'». Με τον ίδιο τρόπο θα απαντούσε αργότερα ο

Κύριος στους Εβραίους για το Ποίος ήταν, πάντα με αναφορά στην υπακοή Του στον Πατέρα, ούτως ώστε μόνο αν ήταν ταπεινοί να μπορέσουν να κατανοήσουν.

Ο Γέροντας Σωφρόνιος γράφει ότι ο Πρόδρομος ήταν ο πρώτος που αναγνώρισε τον Κύριο ως τον Γιαχβέ του Ισραήλ, το οποίο τον αναδεικνύει αληθινό πρωτοπόρο στην ομολογία αυτή της πίστεως. Δεχθηκε την επιβεβαίωση της αλήθειας που είχε ομολογήσει στους μαθητές του όταν βάπτισε τον Χριστό στον Ιορδάνη, δηλαδή, όταν άκουσε τη φωνή του Πατρός που μαρτύρησε για τον Υιό, και είδε το Άγιο Πνεύμα «κατεβαίνον ωσει περιστεράν και ερχόμενον επ' αυτόν» (Ματθ. 3,16-17). Για εμάς είναι δεδομένη αλήθεια, είναι πολύ εύκολο να αναγνωρίσουμε τον Χριστό ως Κύριο, επειδή γεννηθήκαμε από χριστιανούς γονείς, βαπτισθήκαμε και δεχθήκαμε τέτοια χάρη, αν και μπορεί να είναι θαμμένη στην καρδιά μας. Έχουμε μία ιστορία πάνω από 2000 χρόνια αγίας ζωής των αγίων, οι οποίοι Τον γνώρισαν τέλεια και Τον αγάπησαν σφόδρα. Όσο περνάει ο χρόνος, δύο αλήθειες βαίνουν παράλληλα: είναι αλήθεια ότι οι άνθρωποι αποξενώνονται όλο και περισσότερο και χάνουν χάρη, αλλά έχουν και περισσότερα τεκμήρια της ενέργειας του Θεού στον κόσμο. Πρόσφατα, νέφος μεγάλων αγίων έχουν αγιοκαταταχθεί. Αυτοί είναι γνήσιοι μάρτυρες που έφθασαν στο μέτρο της αγιωσύνης, και γι' αυτό είναι πολύ εύκολο για μας να ενισχυθούμε στην πίστη μας και να ακολουθήσουμε την οδό του Χριστού.

Ο Γέροντας Σωφρόνιος γράφει: «Ο Μωϋσής και οι προφήτες ανήγγειλαν την επιφάνεια του Χριστού πάνω στη γη ανάμεσά μας, η οποία εκφράζεται με το όνομα «Εμμανουήλ» ή «μεθ' ημών ο Θεός» (Ματθ. 1,23). Όταν όμως ο Θεός Αυτός ήλθε στον κόσμο, οι άνθρωποι δεν Τον αναγνώρισαν. Και αυτό δεν προκαλεί έκπληξη». Σκανδαλίστηκαν. Ακόμα και για τους Αποστόλους, διαβάζουμε στο Ευαγγέλιο ότι, όταν είδαν τον Χριστό μετά την Ανάστασή Του, κάποιοι Τον προσκύνησαν, ενώ άλλοι «εδίστασαν» (Ματθ. 28,17). Εντούτοις ο άγιος Σωφρόνιος είχε την ιερή αυτή διάκριση να συλλάβει ότι δεν δίστασαν να δεχθούν το μεγαλείο Του, καθότι είχαν τέλεια θεωρία και τέλεια πίστη, αλλά δίστασαν, η μάλλον θαύμασαν υπέρμετρα ότι η ανθρώπινη φύση μπορούσε να δεχθεί τέτοια πλούσια χάρη και δόξα από τον Θεό. Ο Γέροντας Σωφρόνιος συνεχίζει: «Πως είναι δυνατόν να αναγνωρίσουμε σε ανθρώπινη μορφή Εκείνον, ο Οποίος με τον λόγο Του μόνο δημιούργησε τα σύμπαντα;» Οι Εβραίοι εξεπλάγησαν να δουν τον Χριστό σε έναν άνθρωπο, παρότι η ενσάρκωσή Του είχε προφητευθεί. Οι Εβραίοι πίστευαν ότι ο Μεσσίας θα είναι άνθρωπος, ο υιός του Δαβίδ, όχι όμως ο Υιός του Θεού.

Στην αρχή της επιστροφής του προς τον Χριστό ο Γέροντας Σωφρόνιος, αν και είχε επιβεβαιωθεί ότι ο Χριστός είναι Θεός διότι είχε εξαιρετική πνευματική κατάσταση, πάλευε ωστόσο μαζί Του, ίσως εξαιτίας της επήρειας από την

Ανατολή: «Πως μπορείς Εσύ, ο μεγάλος και τέλειος Θεός, να παραχωρήσεις τόσο πόνο στον κόσμο;» Και ο Παντοδύναμος Θεός, με τον Οποίο πάλευε, του απάντησε ως ο Εσταυρωμένος Κύριος: «Εσύ θυσίασες τη ζωή σου για αυτούς πάνω στον Σταυρό;» Τότε ο Γέροντας Σωφρόνιος ντροπιάστηκε και η αγάπη του για τον Χριστό πολλαπλασιάστηκε. Ο Γέροντας κάνει το ίδιο σχόλιο για τον απ. Παύλο, ο οποίος γνώριζε ότι ο Χριστός είναι Θεός, όταν του φανερώθηκε στην οδό προς Δαμασκό και Τον ρώτησε: «τις ει, Κυριε;» Ο Χριστός τότε απάντησε: «Ιησούς ον συ διώκεις· σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζεις» (βλ. Πράξ. 9,4-6). Εδώ πάλι ο Χριστός απαντά ως ο Εσταυρωμένος Κύριος, ως ο Γιαχβέ. Και ο απ. Παύλος και ο Γέροντας Σωφρόνιος αναγνώρισαν τον Χριστό ως Θεό και Εκείνος τους απάντησε ως ο Εσταυρωμένος Κύριος. Γι' αυτό ο Γέροντας έλεγε ότι η θέωση είναι ανέφικτη χωρίς απόλυτη πίστη στη θεότητα του Χριστού και στη θεία προέλευση του λόγου Του. Τότε στη συνείδησή μας ο Παντοδύναμος Θεός του Ισραήλ θα ταυτισθεί με τον Εσταυρωμένο Κύριο, ο Οποίος θυσίασε τη ζωή Του για τις αμαρτίες του κόσμου - αυτή είναι η ορθή πίστη.

Ο Γέροντας Σωφρόνιος μπορούσε να φιλοσοφεί για κάθε πλευρά της ζωής: στην πραγματικότητα, μπορούσε να κινείται σε όλα τα επίπεδα. Τον είδα να μιλά με φιλοσόφους σαν φιλόσοφος, και με Κύπριες γριούλες με άκρα απλότητα και σοβαρότητα. Ο Γέροντας Σωφρόνιος γνώριζε ότι κάποτε είναι ανάγκη να ομιλούμε τη γλώσσα των μορφωμένων, διότι μόνο αν συντρίψουμε την αλαζονεία τους και δείξουμε ότι δεν είμαστε αμαθείς στο πεδίο τους, θα ταπεινωθούν να δεχθούν τον λόγο της χάριτος για την αναγέννησή τους. Ο Γέροντας δεν φιλοσοφούσε από υπερηφάνεια, αλλά λόγω της άκρας επιθυμίας του να τους ευαγγελισθεί. Με τον ίδιο τρόπο, ο απ. Παύλος μίλησε στους Αθηναίους σαν φιλόσοφος, λέγοντας: «Ήλθα για να σας μιλήσω για τον Άγνωστο θεό» (βλ. Πράξ. 17,23-28). Αναφέρθηκε ακόμη και στη φιλοσοφία των Επικουρίων χρησιμοποιώντας κάποιες από τις εκφράσεις τους, όπως, «εν αυτώ γαρ ζώμεν και κινούμεθα και εσμεν» η «του γαρ και γένος εσμέν» (Πράξ. 17,28). Ο απόστολος Παύλος είπε υπέροχα λόγια! Δεν μίλησε με τον τρόπο αυτό από υπερηφάνεια, αλλά επειδή ήθελε να συντρίψει την υπεροψία τους, ώστε να τους ταπεινώσει και να μπορέσει να τους μεταδώσει κάποια πνευματική γνώση, κάποιο χάρισμα από τον Θεό.

«Στην αναζήτησή του να γνωρίσει τον Θεό ο ανθρώπινος νους πάντοτε, εκ φύσεως, ορμάει προς το άπειρο, το αόρατο, το άρρητο, προς εκείνο το οποίο βρίσκεται υπεράνω κάθε σχήματος, λογισμού και γνώσεως», συνεχίζει ο Γέροντας Σωφρόνιος. Παρόλο που οι Έλληνες είχαν πολλούς θεούς, αναζητούσαν τον ένα Θεό, τον Οποίο δεν γνώριζαν. Οι Εβραίοι είχαν την ίδια τάση: ο Γιαχβέ τους ήταν τόσο απρόσιτος, τόσο ακατανόητος, που τελικά ξέχασαν και αυτό το Όνομά Του, απέμειναν με τα τέσσερα σύμφωνα, ανίκανοι να τα προφέρουν καν. Ο Γέροντας

Σωφρόνιος εννοεί ότι ο ανθρώπινος νους παρακινείται να ομιλεί μόνο για αποφατική θεολογία. Όταν δίνουμε έμφαση μόνο στην αρνητική αυτή πλευρά της θεολογίας, παραμένουμε στα όρια του κτιστού, αλλά χρειαζόμαστε και την μετοχή στο φως του Θεού, την άκτιστη ενέργειά Του, που είναι και η γνώση του Θεού. «Και τότε ξαφνικά μας προσφέρεται η δυνατότητα να Τον δούμε να ζει ανάμεσά μας, σαν άνθρωπος εξευτελισμένος και φτωχός, χωρίς καμία εξουσία στον κόσμο αυτό, ούτε πολιτική, ούτε καν εκκλησιαστική, μολονότι θα ήταν φυσικό, αφού ο ίδιος ήταν ο Νομοθέτης». Στο βιβλίο του «Η Ζωή Του Ζωή μου», ο Άγιος Σωφρόνιος εκφράζει τη βαθιά του λύπη για το ότι η συναγωγή κτίσθηκε στο Όνομα του Χριστού και εντούτοις Εκείνος απορρίφθηκε από αυτήν. «Πως είναι δυνατόν να μην ανήκει στην ιεραρχία της Εκκλησίας, αλλά ακόμη και να καταδιώκεται από την ιεραρχία αυτή, η οποία ιδρύθηκε στο Όνομά Του;» Έτσι θρηνεί και ο απόστολος Παύλος για τον λαό του, «ηυχόμην γαρ ανάθεμα είναι αυτός εγώ από του Χριστού υπέρ των αδελφών μου των συγγενών μου κατά σάρκα, ων η υιοθεσία και η δόξα και η νομοθεσία και αι επαγγελίαι» (βλ. Ρωμ. 9, 3-4).

«Τι νου, ή τι γνώση, ή τι πνεύμα πρέπει να έχει ο άνθρωπος για να μπορεί να διακρίνει στην ταπείνωσή Του μία άλλη όψη του Απόλυτου Θεού; Μία καινή Αποκάλυψη ολοκληρώνει την προηγούμενη, η οποία δόθηκε στον Μωϋσή «εις τον γνόφον» (βλ. Έξοδ. 20,21, Δευτ. 5, 22-23). Πόσο μεγάλος πρέπει να είναι κανείς ώστε να εκφράσει τη καινή αυτή Αποκάλυψη για τον Θεό ως Φως, [όπως ο ίδιος ο άγιος Σωφρόνιος Τον βίωσε], ως Φως 'εν ω σκοτία ουκ έστιν ουδεμία'...» Ο Γέροντας στο χωρίο που διαβάσαμε συγκρίνει την ακόμη ατελή γνώση από την Παλαιά Διαθήκη, στην οποία κυριαρχούσε ο σκοτεινός γνόφος, με το αληθινό Φως, που βρίσκεται τώρα στον κόσμο και δίνει τη δυνατότητα σε κάθε άνθρωπο να γνωρίσει τον Θεό ως Φως. Και ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος λέει ότι, όταν Τον δούμε ως Φως, «όμοιοι αυτώ εσόμεθα, ότι οψόμεθα αυτόν καθώς εστιν» (Α' Ιω. 3,2). Είναι για τη δική του εμπειρία του Φωτός που μιλά στο χωρίο αυτό ο Γέροντας Σωφρόνιος. Η εμπειρία αυτή δεν μπορεί να εκφρασθεί ή να περιγραφεί με ανθρώπινα λόγια. Ο απόστολος Παύλος το είπε πρώτος: «ήκουσεν άρρητα ρήματα α ουκ εξόν ανθρώπω λαλήσαι» (Β' Κορ. 12,4), εντούτοις η επίδρασή των ρημάτων αυτών είναι ζωή «και η ζωή ην το φως των ανθρώπων» (Ιωάν. 1,4). Το Άκτιστο Φως είναι η αληθινή ζωή των ανθρώπων. Η άκτιστη αυτή ζωή έχει αποφατικό χαρακτήρα, διότι υπερβαίνει το κτιστό, αλλά εν Χριστώ, είναι μεθεκτική για τον άνθρωπο.

Ερώτηση (Καθηγούμενος Πέτρος): Μπορούμε να πούμε ότι η στάση του αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού είναι το αντίθετο της εισηγήσεως του διαβόλου προς τον Αδάμ να γίνει σαν Θεός;

Απάντηση: Ναι. Ακριβώς. Όλοι οι προφήτες είχαν μία γεύση αυτής της ανεστραμμένης προοπτικής όταν είδαν τη δόξα του Θεού. Γι' αυτό όλοι οι προφήτες εξέφρασαν την ταπεινή αυτή στάση, την οδό του Χριστού που αποκαλύφθηκε πλήρως και τελείως με την ενσάρκωσή Του. Θυμηθείτε τον Ησαΐα που αποκαλούσε τον εαυτό του ακάθαρτο, γιατί ζούσε «εν μέσω λαού ακάθαρτα χείλη έχοντος» (βλ. Ησ. 6,5), η τον Δαβίδ τον Προφήτη, ο οποίος ήλπιζε ότι ο Θεός θα συγχωρούσε τις αμαρτίες του όταν ένας στρατιώτης τον λιθοβολούσε (βλ. Α' Βασ. 16,6-11). Οι Προφήτες ήταν όλοι στην ανεστραμμένη αυτή προοπτική, η οποία μας βοηθά να δούμε πόσο μεγάλο είναι το έλεος και η αγάπη του Θεού, και πόσο ανάξιοι είμαστε εμείς.

Ερώτηση: Λογικά, η αποφατική θεολογία φαίνεται να δοξάζει τον Θεό περισσότερο. Μπορούμε, ωστόσο, να πούμε πως το γεγονός ότι μπορούμε να έχουμε κοινωνία με τον μεγάλο αυτό Θεό Τον δοξάζει ακόμη περισσότερο, όπως λέμε ότι η κατάβαση του Χριστού είναι μεγαλύτερο θαύμα από την ανάβασή Του;

Απάντηση: Χρειαζόμαστε και τα δύο. Στα Θεοφάνεια λέμε, «Μεγας ει Κύριε, [μέσω αυτής της χάριτος που κατεβαίνει στη γη], αλλά τις ικανός λαλήσαι τα θαυμάσιά Σου;» Το αποφατικό πρέπει να εξυπηρετεί το καταφατικό, αλλά πρέπει να έχουμε κατά νου και τις δύο διαστάσεις, για να μην χάσουμε το μεγαλείο της καταφατικής εμπειρίας που έχουμε δεχθεί εν Χριστώ.

Ερώτηση: Ο Χριστός λέει ότι «οι τελώναι και αι πόρναι» αναγνώρισαν τον άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή, όχι οι Φαρισαίοι και οι γραμματείς (βλ. Ματθ. 21:32). Οι Άγιοι αναγνωρίζονται από τους αμαρτωλούς;

Απάντηση: Αυτό δείχνει το μεγαλείο του Θεού και αποδεικνύει ότι τίποτα δεν Τον εμποδίζει να επισκεφθεί οποιοδήποτε πρόσωπο. Επισκέπτεται εκείνους που είναι αγιασμένοι από τη μήτρα της μητέρας τους, όπως ο Πρόδρομος η ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος, αλλά τίποτα δεν Τον εμποδίζει να βγάλει άξιους ανθρώπους από τους ανάξιους και να τους αναδείξει μεγάλους θεραπεύοντας τις πολλές τους πληγές. Δεν μπορούμε να συγκρίνουμε, αλλά όσοι δέχονται χάρη, έχοντας πληγωθεί προηγουμένως από την αμαρτία, είναι πιο ικανοί να εκτιμήσουν τη χάρη, να ταπεινώσουν τον εαυτό τους, να έχουν βαθιά ευγνωμοσύνη και να προχωρήσουν με μεγάλα βήματα. Ακόμα και ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος λέει, «Ποίος είναι μεγαλύτερος, αυτός που δεν έχει αμαρτήσει ποτέ, η αυτός που έχει αμαρτήσει, μετανοήσει και αποκαταστήσει τον εαυτό του; Μάλλον το δεύτερο, κατ'εικόνα Εκείνου που σταυρώθηκε και αναστήθηκε για τη σωτηρία μας. Ο Κύριος, στην πραγματικότητα, προκάλεσε τους Εβραίους που ισχυρίζονταν ότι ήταν ο περιούσιος λαός του Θεού, αποδεικνύοντάς τους ότι ήταν ικανός να εγείρει τέκνα

του Αβραάμ από «λίθους», από τους τελώνες και τις πόρνες, αναδεικνύοντας εικόνες Του από λίθους χοϊκούς.

Ερώτηση: Είπατε ότι οι καρδιές πολλών ανθρώπων θα αποκαλυφθούν με τον ερχομό του Χριστού στον Ισραήλ. Γιατί προκαλεί τέτοια έχθρα το πνεύμα της ταπεινώσεως;

Απάντηση: Επειδή στην ταπείνωση υπάρχει ανιδιοτέλεια που προετοιμάζει τον άνθρωπο να δεχθεί την ανιδιοτελή αγάπη του Θεού, η οποία σώζει και τελειοποιεί. Ενώ η υπερηφάνεια είναι εγωκεντρική και ο εγωισμός δεν μπορεί να έχει ούτε αγάπη, ούτε κοινωνία με τους άλλους, ούτε μπορεί να δεχθεί το Πνεύμα. Αισθάνεται η υπερηφάνεια απειλή από την ταπείνωση; Ναι, γιατί η ταπείνωση είναι φως και «τις δε κοινωνία φωτί προς σκότος» της υπερηφάνειας (βλ. Β' Κορ. 6,14); Το φως της ταπεινώσεως αποκαλύπτει εν σιωπή το σκότος της υπερηφάνειας, και γι' αυτό οι Φαρισαίοι ένιωθαν να απειλούνται από το άφθογγο κρίμα της παρουσίας του Χριστού.

<https://bit.ly/3G7C5aE>